

Myöhemmin on parempi

TUUKKA TAMMI

On monta hyvää syytä olla huolissaan nuorten päihteiden käytöstä. Nuorena aloitetulla runsaalla päihteiden käytöllä on yhteys useisiin terveydellisiin ja sosiaaliin haittoihin. Helsingin Sanomien tiedetoimitus esimerkiksi referoi toukokuun lopulla tutkimusta, jonka mukaan kannabiksen säännöllinen ja runsas käyttö teini-iässä on yhteydessä muistin, päättelykyvyn ja itsehillinnän heikentymiseen.

Päihdekeskeinen elämä nuorella iällä haittaa monipuolista ja tasapainoista kehitystä myös monella muulla tavalla.

Alkoholin osalta on viime vuosina voitu raportoida myönteisiä kehityskulkuja: suomalaisnuoret juovat nykyään selvästi vähemmän kuin heitä edeltäneet ikäpolvet. Huuhausaineiden käytön osalta mielikuva on ollut päinvastainen, sillä huuhausaineiden ja erityisesti kannabiksen käyttö on lisääntynyt tasaisesti koko 2000-luvun ajan. On epäilty, että nuorten alkoholin käyttö olisi korvautunut kannabiksen käytöllä.

Näin ei kuitenkaan näytä olevan. Karoliina Karjalainen ja kumppanit nimitäin osoittavat tässä YP-lehdessä, että vaikka huumeiden käyttö on kokonaisuutena lisääntynyt, se on lisääntynyt vain täysi-ikäisten nuorten keskuudessa. Vastavaa käytön kasvua ei ole tapahtunut alaikäisillä nuorilla. Tutkijaryhmä tarkastelee analyysissään kannabiksen käytön trendejä ja päihteiden sekakäyttöä erikseen alaikäisillä (15–16-vuotiailla) ja täysi-ikäisillä (18–25-vuotiailla) nuorilla.

Alaikäisten ja täysi-ikäisten nuorten huumeiden kokeilussa ja käytössä havaittiin tutkimuksessa useita eroja. Kannabiksen kokeilu ja käyttö on yleistynyt täysi-ikäisillä nuorilla, mutta ei alaikäisillä. Eroa näyttää olevan myös laittomien päihdeiden saatavuudessa. Yli puolet täysi-ikäisistä nuorista koki kannabiksen hankkimisen helppona, kun taas yli puolet alaikäisistä nuorista piti sitä vaikeana tai mahdottomana. Kannabiksen tavoin päihteiden sekakäyttö oli huomattavasti yleisempää täysi-ikäisillä kuin alaikäisillä nuorilla.

Yhteneväisyyksiäkin ryhmien välillä oli, esimerkiksi kannabiksen käyttöön liittyvät riskikäsitukset ovat lieventyneet molemmissa nuorten ryhmissä. Se, että asenteet ovat lieventyneet myös alaikäisillä nuorilla, voi ennakoida kannabiksen käytön yleistymistä myöhemmällä iällä, tutkijat kirjoittavat.

Kaikki nuoret – tai aikuiset – eivät käytä lainkaan päihteitä. Moni kuitenkin käyttää. Mitä myöhemmin päihteiden käyttö aloitetaan, sitä parempi. Ehkäisevässä työssä ja päihdepolitiikassa kannattaa pyrkiä päihteiden käytön ehkäisyyn lisäksi sen aloittamisen myöhentämiseen.